

Monitoringsrapport Brancheverduurzamingsplan 2015-2018

EVALUATIE HOOGST HAALBARE DOELEN

JANNES NELISSEN / SIEM HAFFMANS

25 MAART 2019

Inhoud

1.	Aanleiding en achtergrond	2
1.1	VWDHZ	2
1.2	Monitoring brancheverduurzamingsplan.....	2
1.3	Doelstellingen BVP 2016-2018	3
1.4	Definities.....	6
2	Methode.....	8
2.1	Doelen	8
2.2	Standaard Duurzaam Verpakken.....	8
2.3	Nulmeting en dataverzameling	10
3	Resultaten.....	12
3.1	Inventarisatie (nulmeting) en gesprekken met leveranciers	12
3.2	Dubbele en overbodige verpakkingen	13
3.3	Standaard Duurzaam Verpakken.....	15
3.4	Overbodig kunststof om trappen en ladders	19
3.5	Skinkaarten.....	19
3.6	Kunststof draagtassen	22
3.7	Kitkokers	22
4.	Samenvatting resultaten	24
5.	Conclusies en aanbevelingen	26
5.1	Conclusies	26
5.2	Aanbevelingen.....	26

1. Aanleiding en achtergrond

1.1 VWDHZ

De Vereniging van Winkelketens in de Doe-Het-Zelf-branche (VWDHZ) is de brancheorganisatie van bouwmarkten en doe-het-zelfwinkels in Nederland. De VWDHZ vertegenwoordigt ongeveer 90% van de doe-het-zelf sector in Nederland. Bij het opstellen van het brancheverduurzamingsplan Verpakken 2015-2018 was dit ongeveer 80%. De doe-het-zelfwinkels en bouwmarkten die worden vertegenwoordigd door de VWDHZ zijn:

- Bauhaus Nederland
- Doe-Het-Zelf Groep Nederland B.V. (Hubo & Multimate)
- Formido Bouwmarkten B.V.
- Hornbach Bouwmarkt (Nederland) B.V.
- Intergamma B.V. (Gamma & Karwei)
- Praxis Groep B.V.

Bauhaus Nederland was tijdens het opstellen van het brancheverduurzamingplan nog niet lid van de VWDHZ en wordt zodoende buiten beschouwing gelaten in deze monitoring. Inkoopcoöperatie Bouwen en Wonen was lid van de VWDHZ ten tijden van het opstellen van het brancheverduurzamingsplan maar is dat niet meer en wordt zodoende ook buiten beschouwing gelaten in deze monitoring.

1.2 Monitoring brancheverduurzamingsplan

In de Raamovereenkomst Verpakkingen (2013 – 2022) zijn afspraken gemaakt tussen het Rijk, de gemeenten en het verpakkend bedrijfsleven. Onderdeel van deze Raamovereenkomst is de afspraak dat branches zelf verduurzamingsplannen opstellen om de milieudruk van verpakkingen binnen hun eigen branche te verlagen. Uitgangspunt hierbij is dat de zelfregulerende werking waarin de branche een balans vindt tussen ambitieuze milieu doelstellingen en bedrijfseconomische haalbaarheid.

VWDHZ heeft in 2016 een brancheverduurzamingplan verpakken (BVP) opgesteld voor de periode tot en met 2018 en zal in 2019 een tweede plan publiceren voor de periode 2019-2022. In dit monitoringsrapport wordt de tussenstand opgemaakt. VWDHZ heeft Partners for Innovation gevraagd om te beoordelen in hoeverre de 2016 gestelde doelen behaald zijn.

Voor de uitvoering van de monitoring zijn er vijf bouwmarkten bezocht van verschillende ketens waar het gehele assortiment is gescand op het voldoen aan de hoogst haalbare doelen. Daarnaast zijn er interviews gehouden met vertegenwoordigers van de vijf grootste bouwmarkten. Met deze selectie is naar schatting ruim 90% van het aanbod in de branche afgedekt.

1.3 Doelstellingen BVP 2016-2018

De in het brancheverduurzamingsplan gestelde doelen zijn op te delen in hoogst haalbare doelen en subdoelen. De hoogst haalbare doelen zijn een ambitieuze verbetering van een geïdentificeerd probleem in de verpakkingen, bijvoorbeeld: “1 januari 2019: Dubbele verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken.” De subdoelen zijn tussenstappen die leiden tot het bereiken van de hoogst haalbare doelen, bijvoorbeeld: “Op 1 januari 2017 is 80% van de winkels in de branche gescreend op dubbele verpakkingen.” In deze monitoring zal worden geëvalueerd in hoeverre de hoogst haalbare doelen bereikt zijn en of de belangrijkste tussenstappen gemaakt zijn. Op de volgende twee pagina’s worden de gestelde doelen letterlijk overgenomen zoals zij gesteld zijn in het BVP.

Hoogst haalbaar doel 1: Dubbele verpakkingen

1 Januari 2019: Dubbele verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken.

Subdoelen dubbele verpakkingen

- 2016: Inventarisatie op artikelniveau door de DHZ-bedrijven. Welke artikelen hebben dubbele verpakkingen? Bijvoorbeeld karton en kunststof. Op 1 januari 2017 is 80% van de winkels in de branche gescreend op dubbele verpakkingen.
- 2016: De Doe-Het-Zelfbranche maakt op basis van de inventarisatie een keuze uit de artikelen. Op 1 februari 2017 is de lijst dubbele verpakkingen uitgewerkt naar dubbele verpakkingsgewichten, verkoophoeveelheden en dus de potentiële winst in verpakkingsreductie die te halen valt. Deze dubbele verpakkingen worden, zo mogelijk, opgesplitst naar de mate van zeggenschap die de branche over de verpakkingen heeft. Dit wordt gedeeld met het KIDV.
- 2017: Gesprekken met de leveranciers van de diverse artikelen. Door de diversiteit aan leveranciers zal er per onderneming een actieplan opgesteld dienen te worden. Onderdeel van de gesprekken zal zijn het bespreken van de verpakkingsalternatieven.

Hoogst haalbaar doel 2: Overbodige verpakkingen

1 Januari 2019: Overbodige verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken. De VVDHZ streeft naar minimaal 30% minder overbodige verpakkingen.

Subdoelen overbodige verpakkingen

- 2016: Inventarisatie op artikelniveau door de DHZ-bedrijven. Welke artikelen hebben overbodige verpakkingen? Op 1 januari 2017 is 80% van de winkels in de branche gescreend op overbodige verpakkingen.
- 2016: De Doe-Het-Zelfbedrijven maken op basis van de inventarisatie een keuze uit de artikelen. Op 1 februari 2017 is de lijst overbodige verpakkingen uitgewerkt naar verpakkingsgewichten, verkoophoeveelheden en dus de potentiële winst in verpakkingsreductie die te halen valt. Deze overbodige verpakkingen worden, zo mogelijk, opgesplitst naar de mate van zeggenschap die de branche over de verpakkingen heeft. Dit wordt gedeeld met het KIDV.
- 2017: Gesprekken met de leveranciers van de diverse artikelen. Door de diversiteit aan leveranciers zal er per onderneming een actieplan opgesteld dienen te worden. Onderdeel van de gesprekken zal zijn het bespreken van de verpakkingsalternatieven. Wellicht kan een aantal pilots gestart worden met een aantal artikelen om te kijken naar de mogelijkheden van alternatieven.

Hoogst haalbaar doel 3: Standaard Duurzaam Verpakken

1 januari 2019: Verpakkingen en verpakkingsmaterialen voor eigen-merk en luxe-merk producten voldoen aan de duurzaamheidsstandaard. De verpakkingskeuze inclusief duurzaamheidsaspecten is een integraal onderdeel van het inkoopproces en is daar waar mogelijk opgenomen in de inkoopvoorwaarden.

Subdoelen Standaard Duurzaam Verpakken

- 2016-2017: Inventarisatie verpakkingsmaterialen en duurzamere alternatieven. Opstellen lijst duurzaamheidscriteria voor verpakkingen en verpakkingsmaterialen.
- 2017: Standaarden delen met leveranciers.

Hoogst haalbaar doel 4: Overbodig kunststof om ladders en trappen

2018: Aan de hand van de gesprekken met leveranciers kan bepaald worden wanneer het overbodige kunststof uit gefaseerd kan worden. 2017 zal een overgangsjaar moeten zijn, zodat in 2018 geen overbodig kunststof om ladders en trappen meer voorkomt.

Subdoel overbodig kunststof om ladders en trappen

- De VWDHZ zal in 2016 de leveranciers benaderen. Onderwerpen van gesprek zijn: Uitfaseringsdatum. Indien het kunststof folie weggelaten kan worden kan een uitfaseringstraject opgesteld worden. Dit is afhankelijk van de (eerste) gesprekken met de leveranciers.

Hoogst haalbaar doel 5: Skinkaarten

1 Januari 2019: Skinverpakking komen niet meer voor in de bouwmarkten, met uitzondering voor uitzonderlijke gevallen waarvoor geen alternatief bestaat wat voldoet aan de eisen van de desbetreffende productverpakking.

Subdoelen skinkaarten

- 2016: Een inventarisatie in de bouwmarkt op artikelniveau welke artikelen verkocht worden in skinverpakking.
- 2016: Op basis van de inventarisatie een selectie maken als DHZ-branche, o.a. op basis van de afzet van de producten. Hoe groter de afzet hoe hoger de impact is.
- 2017: Gesprekken met de leveranciers van de diverse artikelen. Door de diversiteit aan leveranciers zal er per onderneming een actieplan opgesteld dienen te worden. Onderdeel van de gesprekken zal zijn het bespreken van de verpakkingsalternatieven. Wellicht kan een aantal pilots gestart worden met een aantal artikelen om te kijken naar de mogelijkheden van alternatieven.

Hoogst haalbaar doel 6: Kunststof draagtassen

2016: Geen hemdtassen meer bij kassa's van DHZ-zaken

Subdoelen kunststof draagtassen

- 2015: Overgangsfase (wegwerken van voorraden) en ontwikkelen voorlichtingscampagne.

- 2016: Start voorlichtingscampagne

Hoogst haalbaar doel 7: Kitkokers

2018: Met de ketenpartners wordt er gebrainstormd over oplossingen en pilots met de meest kansrijke oplossingen om de kitkoker uit de gangbare kunststofafval stroom te halen. De DHZ-branche is van mening dat deze verpakkingen niet bij het (gewone) kunststof afval om te recyclen zou mogen terecht komen en heeft de intentie dat er op 1 januari 2018 een oplossing is gedefinieerd waar alle belanghebbenden (DHZ-branche, producenten en sorteerbedrijven) en dat deze oplossing een jaar later is geïmplementeerd.

1.4 Definities

Het Brancheverduurzamingsplan gebruikt enkele termen die zonder definiëring tot verwarring en discussie kunnen leiden. Hier worden de termen gedefinieerd zoals ze zijn geïnterpreteerd tijdens de evaluatie en waar aan vast kan worden gehouden voor continuïteit in volgende evaluaties.

Eigen-merk producten

Producten van een merk dat speciaal voor de winkelketen (of groep van winkelketens) wordt gemaakt en enkel bij deze winkel(s) verkrijgbaar is. Hierdoor heeft de winkelketen verregaande invloed op de verpakking van de producten. Een eigen-merk product kan een huismerk product zijn die de naam van de winkelketen draagt, maar het kan een naam dragen die niet direct in verband wordt gebracht met de winkelketen.

Luxe-merk producten

Luxe duidt op producten in een bepaald prijssegment, exclusiviteit, of producten die worden verkocht onder de naam van een bekend merk. Omdat de beleving van luxe tot discussie kan leiden zullen we in deze monitoring luxe-merk producten interpreteren als producten van externe merken die niet worden beheerd door de winkelketens aangesloten bij de VVDHZ. Er is door de winkelketens geringe invloed uit te oefenen op de verpakkingen van deze producten.

Overbodige kunststof verpakkingen

Overbodige kunststof verpakkingen worden gedefinieerd als kunststof verpakkingen die:

1. een functie vervullen die al vervuld wordt door (een onderdeel van) het te verpakken product zelf.
2. een functie vervullen die ook door een simpeler (niet-kunststof) alternatief kan worden vervuld.
3. Een functie vervullen waar redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het niet vervuld hoeft te worden in de verkoop, het transport, of het gebruik van het verpakte product.
4. Verpakkingen die een functie vervullen die al is vervuld door een andere verpakking van hetzelfde product.

Dubbele verpakkingen

Dubbele verpakkingen vallen onder de gehanteerde definitie van overbodige verpakkingen. Dubbele verpakkingen zullen in deze monitoring worden gerekend tot de overbodige verpakkingen.

Skinkaarten

Verpakkingen waarbij producten tussen een dun kunststoffolie op een kartonnen kaart zitten bevestigd. Dit is een niet-vormvaste kunststof folie dat direct op het karton is vacuümgetrokken en gelijmd of geseald. Hierdoor zijn het karton en kunststof niet te scheiden tijdens recycling.

Naar ons inziens zijn er in elk geval geschikte alternatieven te bedenken voor de skinkaart.

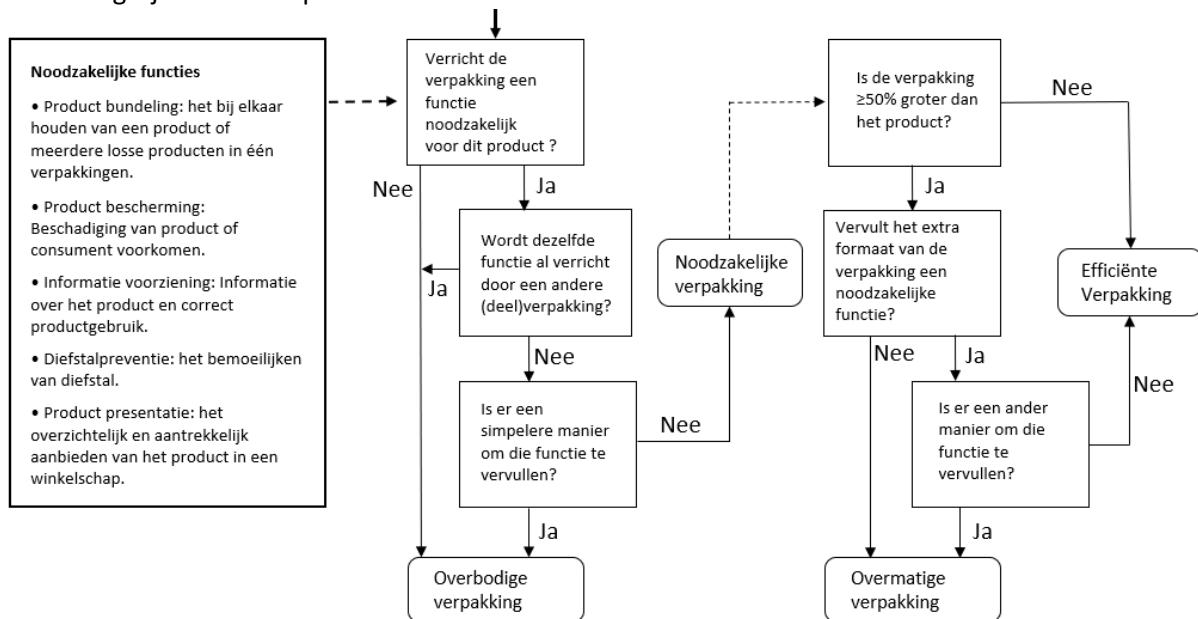
Alternatieven voor skinverpakkingen zijn bijvoorbeeld:

- Blister verpakkingen waarbij een kartonnen kaart geklemd is tussen twee vormvaste kunststofdelen. Deze twee materialen zijn makkelijk te scheiden door de consumenten om ze te sorteren voor gescheiden afvalstromen.
- Blisterverpakkingen waarbij één kunststof deel met slechts een klein deel van het oppervlak op een kartonnen kaart gelijmd is.
- Een kartonnen kaart waar het product met metalen of kunststof draad op gebonden is.

Overmatige verpakkingen

De term overmatige verpakking volgt uit de Standaard Duurzaam Verpakken. In deze monitoring wordt overmatig gedefinieerd als verpakking met een volume of oppervlakte (in het geval van kaarten en blister verpakkingen) dat 50% groter is dan het te verpakken product, zonder dan het extra formaat een noodzakelijke functie voor het product vervult.

Tijdens de inspectie van verpakkingen voor deze monitoring is bepaald of verpakkingen overbodig of overmatig zijn met behulp van het onderstaande stroomschema.

Figuur 1: beslissingsschema voor overbodige en overmatige verpakkingen

Niet-recyclebare verpakkingen

Dit zijn de verpakkingen van verschillende materialen die lastig te scheiden zijn door de consument of niet te scheiden in de huidige recycling processen. Bij vormvaste kunststof verpakkingen kan de Recycle Check van het KIDV gebruikt worden om dit te beoordelen.

Verpakkingsfuncties

Om te beoordelen of een verpakking overbodige of nuttige functies voor het product vervult, worden de volgende functies van een verpakking meegenomen:

- **Bundelen:** het bij elkaar houden van een product, bijvoorbeeld een emmer verf, of meerdere losse producten in één verpakkingen, bijvoorbeeld een doosje schroefjes.
- **Beschermen:** het product beschermen tegen schadelijke invloeden van buitenaf, bijvoorbeeld tegen krassen, breken, of vocht. Tevens het beschermen van de consument tegen verwondingen door het product, bijvoorbeeld een kartonnen wikkel om een zaagblad.
- **Informatie voorziening:** het leveren van informatie over het product en correct productgebruik aan de consument, bijvoorbeeld wettelijke verplichte (veiligheids)informatie.
- **Diefstalpreventie:** het bemoeilijken van diefstal van producten, bijvoorbeeld door kleine waardevolle producten te verpakken in grotere, minder handzame verpakkingen.
- **Product presentatie:** het overzichtelijk aanbieden van het product in een winkelschap, bijvoorbeeld door het mogelijk te maken het product op te hangen aan een haak.

2 Methode

2.1 Doelen

Hoogst haalbare doelen

De gestelde hoogst haalbare doelen zijn veranderingen die zichtbaar moeten zijn in de winkels. Voor de evaluatie van de hoogst haalbare doelen zijn vijf bouwmarkten bezocht. In de bouwmarkten zijn de verpakkingen bekeken. Tijdens de inspectie zijn merken van producten genoteerd die gebruik maken van dubbele of overbodige verpakkingen, skinkaarten of die niet in lijn zijn met de Standaard Duurzaam Verpakken. In het brancheplan is opgenomen dat de doelen zijn opgesteld voor consumentenverpakkingen en dat verpakkingen van in webshops verkochte producten buitenbeschouwing worden gelaten.

De VWDHZ heeft aangegeven dat zij graag een monitoringsprotocol willen ontwikkelen dat in de komende jaren herhaald kan worden door het eigen personeel om zo de voortgang te kunnen monitoren. Daarom is een secundair doel van deze monitoring om een nulmeting uit te voeren voor het volgende brancheplan en om te identificeren waar nog verbeteringen gemaakt kunnen worden. Uit de resultaten kan geconcludeerd worden of de gestelde hoogst haalbare doelen gehaald zijn, maar tevens kan er gericht advies worden gegeven over waar verbetering nodig is in de toekomst.

Subdoelen

De gestelde subdoelen zijn het verrichten van acties zoals het opstellen van een lijst, het voeren van gesprekken met leveranciers, of het delen van informatie. In hoeverre deze doelen behaald zijn is afhankelijk van acties die in het verleden verricht zijn. Dit is geëvalueerd door betrokkenen, vertegenwoordigers uit de DHZ branche, te interviewen en naar het bestaan van benodigde documenten te vragen.

De vertegenwoordigers met wie is gesproken voor deze evaluatie zijn:

- Wouter Weide, secretaris van de VWDHZ.
- Eric-Jan Schipper, Manager Compliance Services & Public Affairs, Intergamma
- Dick Halma, Product Quality Specialist, DIY Maxeda
- Hans van Bommel, Hoofd inkoop, Hornbach Nederland.

2.2 Standaard Duurzaam Verpakken

Een van de subdoelen van het BVP was het opstellen van een Standaard Duurzaam Verpakken. Dit is een document dat door de VWDHZ is opgesteld om richtlijnen te geven aan de leden van de VWDHZ. De inkopers van bij de VWDHZ aangesloten bedrijven kunnen de Standaard delen met hun leveranciers en gebruiken als verpakkingscriteria in het inkoopproces. In de Standaard Duurzaam Verpakken worden per productcategorie de (1) meeste duurzame optie, (2) de minimale eisen, (x) en te vermijden verpakkingsaspecten besproken, geïllustreerd met foto's van voorbeelden. Bijvoorbeeld, afbeelding 2 toont de pagina voor verfbenodigdheden.

Om hoogst haalbaar doel 4, het voldoen van eigen-merk producten en luxe-merk producten aan de Standaard Duurzaam Verpakken, te evalueren is gekeken naar de te vermijden verpakkingen: voornamelijk overmatig verpakkingen en niet-recyclebare verpakkingen.

Voorkeur	Prioriteit	Verpakkingstypes	Voorbeelden
①	Preventie: <ul style="list-style-type: none"> Onverpakt Minimaal materiaalgebruik Materiaal / Recycling: <ul style="list-style-type: none"> mono-materiaal FSC/PEFC karton/papier 	<ul style="list-style-type: none"> Papieren label Papieren banderol <i>ophangmogelijkheid in ontwerp product</i> <ul style="list-style-type: none"> Kunststof fles met label, label makkelijk verwijderbaar <i>Let op! gewichtsreductie fles</i>	
②	Recycling: <ul style="list-style-type: none"> Materialen makkelijk te scheiden 	<ul style="list-style-type: none"> Papieren banderol of krimpfolie met label - Banderol beschermt product, geen extra label voorproductinformatie Krimpfolie met label, minimaal materiaalgebruik, label lastig te scheiden tenzij hetzelfde materiaal 	
X	Vermijden: <ul style="list-style-type: none"> Overmatige verpakking 	<ul style="list-style-type: none"> Vouwkarton kaart met kunststof bevestiging en touw <i>Let op: Zwart kunststof is slecht te scheiden in afvalverwerking</i> <i>Overmatige verpakking</i> <ul style="list-style-type: none"> Emmer met krimpfolie 	

Figuur 2: Pagina verbodigheden (Standaard Duurzaam Verpakken, 2017-2022)

Productcategorieën

Om zowel de monitoring gestructureerd uit te kunnen voeren als de resultaten overzichtelijk te kunnen aanbieden zijn de producten in de bouwmarkten worden onderverdeeld in 22 productcategorieën. Deze categorieën (gebaseerd op GfK categorieën) vormen de basis voor de Standaard Duurzaam Verpakken. De categorieën zijn gekozen omdat ze passen bij de indeling van producten in de bouw winkels en er met deze onderverdeling duidelijk zicht is op de verantwoordelijkheid per inkoper en leverancier voor verbetering van de verpakkingen.

Voor elke productcategorie is geïnventariseerd welke huismerk producten en welke externe merken niet voldoen aan de gestelde doelen. Dat zijn voor elke categorie het gebruik van skinkaarten, overbodige verpakkingen en per categorie het voldoen aan de eisen van de Standaard Duurzaam Verpakken. De 22 categorieën en de punten waarop zij beoordeeld worden zijn weer gegeven in tabel 1.

Categorieën	Vast criteria		Standaard Duurzaam Verpakken		
Auto & fiets	overbodige of dubbele verpakkingen	Skinkaarten	Overmatige verpakkingen	niet-recyclebaar	
Behang					
Bouwmaterialen					
Deuren & kozijnen					
Elektra					
Gereedschappen					
Hout			Gebruik wikkel- en krimp folie		
IJzerwaren en ladders			Overmatige verpakkingen	niet-recyclebaar	
Keuken					
Lijmen & kitten					
Meubelen					

Multimedia & huishoudelijk					
Raamdecoratie					Gebruik PVC
Sanitair accessoires					Gebruik zwart kunststof
Sanitair & badmeubelen					
Tegels					
Tuin			Overmatig gebruik folie		
Verf & beits			Heeft geen weggooiwijzer		
Verfbenodigdheden			Overmatige verpakkingen	niet-recyclebaar	
Verlichting					
Vloeren			Overmatige verpakkingen		
Woonaccessoires					

Tabel 1: Overzicht productcategorieën en criteria (Standard Duurzaam Verpakken, 2017-2022)

2.3 Nulmeting en dataverzameling

De hoogst haalbare doelen die zijn opgesteld met betrekking tot dubbele en overbodige verpakkingen, spreken van een afname van de problematische verpakkingen; respectievelijk “significant minder” en “30% minder”. Het ontbreken van een nulmeting uit 2016 maakt het helaas onmogelijk om een uitspraak te doen over de vermindering van het aantal geconstateerde verpakkingen. Voor de hoeveelheid skinkaarten is er wel een duidelijke nulmeting uitgevoerd bij twee bouwmarkten.

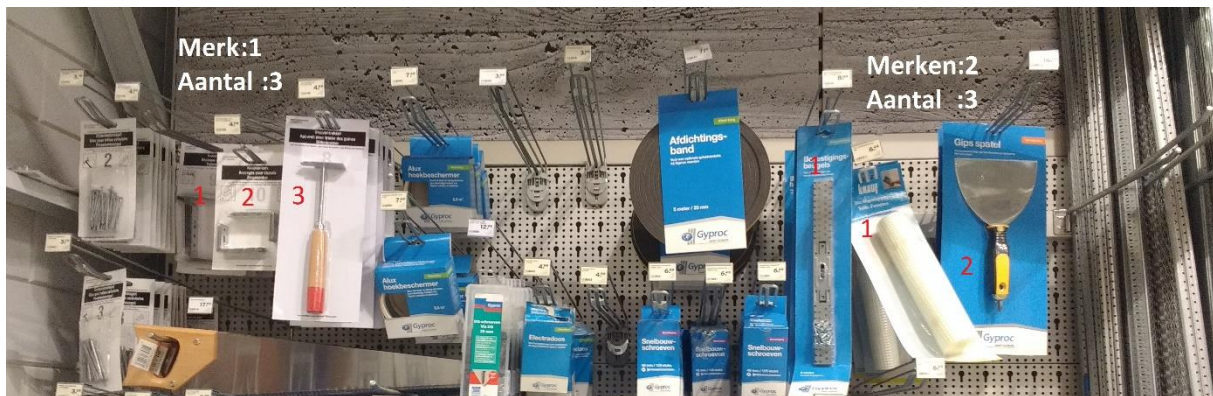
Dataverzameling

Tijdens het bezoek aan de winkels zijn, per bovenstaande categorie, de externe merken (luxe-merk producten) die niet voldeden aan de criteria opgeschreven. Bijvoorbeeld: Vloeren: overbodige verpakking, leverancier x.

Bij de eigen-merk producten is hierbij genoteerd om wat voor product het ging. Bijvoorbeeld: Verfbenodigdheden, overbodige verpakking, Huismerk kwastenset in dubbele verpakking.

Het aantal producten van een merk, bijvoorbeeld Leverancier x in deze productcategorie, dat niet voldeed is niet genoteerd. Het aantal verschillende producten dat in de bouwmarkten wordt aangeboden is dermate hoog dat handmatig tellen van producten een onbegonnen opgave is.

Enkele leden van de VWDHZ hebben inzage gegeven in de aantallen verschillende producten die zij per product categorie verkopen. Met inachtneming van het marktaandeel van deze bedrijven en het overlappende aanbod van dezelfde leveranciers bij verschillende bedrijven kon er een grove schatting worden gemaakt van het aantal producten dat gezamenlijk wordt aangeboden. Het gaat om honderden tot duizenden unieke producten per categorie. Omdat belangrijke spelers in de markt geen inzicht konden geven in deze cijfers, blijft dit een grove benadering. Het is gebruikt om een percentage te berekenen van het aantal producten dat in skinkaart is verpakt per categorie.

Figuur 3: Voorbeeld monitoring Skinkaarten (merk/leverancier en aantal)

In dit monitoringsrapport worden enkel totale aantallen benoemd die geconstateerd zijn in de bezochte winkels. Individuele winkels of merken zullen niet worden benoemd. De betreffende bouwmarkten en doe-het-zelfzaken krijgen inzicht in de verpakkingen die in hun eigen winkel zijn geconstateerd.

Locaties

Om tijdseffectief een representatief beeld te krijgen van de verpakkingen in de DHZ branche, zijn vijf grote (in m²) filialen van grote (in marktaandeel) winkelketens bezocht. De volgende vijf bouwmarkten en doe-het-zelfzaken zijn geselecteerd:

- Gamma Leidschenveen, Oude Middenweg 185, 2491 AE Den Haag.
- Hornbach Den Haag, Singel 115, 2497 GS Den Haag
- Praxis Den Haag, Verheeskade 287, 2521 DE Den Haag
- Hubo Scheveningen, Badhuisstraat 95, 2584 HR Scheveningen
- Multimate Westland, Woutersweg 2b, 2691 PR 's-Gravenzande

Met deze selectie is naar schatting 90% van het aanbod in de branche afgedekt.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten samengevat van de monitoring van DHZ zaken en bouwmarkten en van de interviews. Eerst worden een aantal subdoelen aangaande de interne inventarisatie en gesprekken met leveranciers behandeld, gebaseerd op gesprekken met de vertegenwoordigers van de leden van de VWDHZ. Daarna volgen per hoogst haalbaar doel de resultaten van de rondgang door de winkels, waar nodig aangevuld met informatie uit de interviews.

3.1 Inventarisatie (nulmeting) en gesprekken met leveranciers

De VWDHZ leden hebben een inventarisatie (ofwel nulmeting) uitgevoerd in 2016. Deze inventarisatie op artikelniveau bestond uit het opstellen van lijsten met (1) dubbele verpakkingen, (2) overbodige verpakkingen, en (3) skinverpakkingen. Vervolgens zijn er gesprekken gevoerd met leveranciers over het uitbannen van die drie soorten verpakkingen.

Uit gesprekken met de vertegenwoordigers van de VWDHZ leden blijkt dat de inventarisatie, zoals opgenomen in het plan, alleen is uitgevoerd voor de skinkaarten. Door alle gevonden skinkaarten te scannen zijn uitgebreide lijsten per bedrijf gemaakt, hierdoor konden de leveranciers makkelijk in kaart worden gebracht. Wij hebben scanlijsten ingezien van de twee leden die in 2016 intern deze inventarisatie hebben uitgevoerd.

Voor de overbodige verpakkingen is een grove inventarisatie gedaan, maar niet op artikel niveau en het onduidelijk of dit 80% van de winkels in de branche heeft bestreken, zoals voorgenomen. Er is een gecombineerde lijst opgesteld met productcategorieën waar de meeste skinkaarten en dubbele of overbodige verpakkingen zijn geconstateerd. Aan deze productcategorieën zijn 11 leveranciers gekoppeld waar de branche voldoende invloed over heeft om de verpakkingen aan te passen. Met vijf binnenlandse leveranciers zijn gesprekken gevoerd over alternatieven voor de betreffende verpakkingen en de Standaard Duurzaam Verpakken is met hen gedeeld.

Een succesvol voorbeeld hiervan is de zijn de verpakkingen van een leverancier van een groot assortiment aan sanitair onderdelen aan de Praxis en Gamma. In 2016 was het merendeel hiervan verpakt in skinkaarten, tegenwoordig zijn deze verpakt in zogenaamde kopzakjes van scheidbare materialen of monomateriaal.

Figuur 4: Skinverpakking (Links) en nieuwe verpakkingen van monomateriaal (Rechts)

Een andere grote leverancier van verschillende merkproducten aan alle Nederlandse bouwmarkten, geeft het voorbeeld dat zij kunststof folies om kartonnen dozen voor de raamdecoratie producten uitfaseren. Volgens hun eigen berekening scheelt dit, alleen al voor leveringen aan Maxeda, 1000 kg folie en vermindert het de CO2 uitstoot met ongeveer 3000 kg.

3.2 Dubbele en overbodige verpakkingen

Hoogst Haalbaar Doel 1:

Eind 2018: Dubbele verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken.

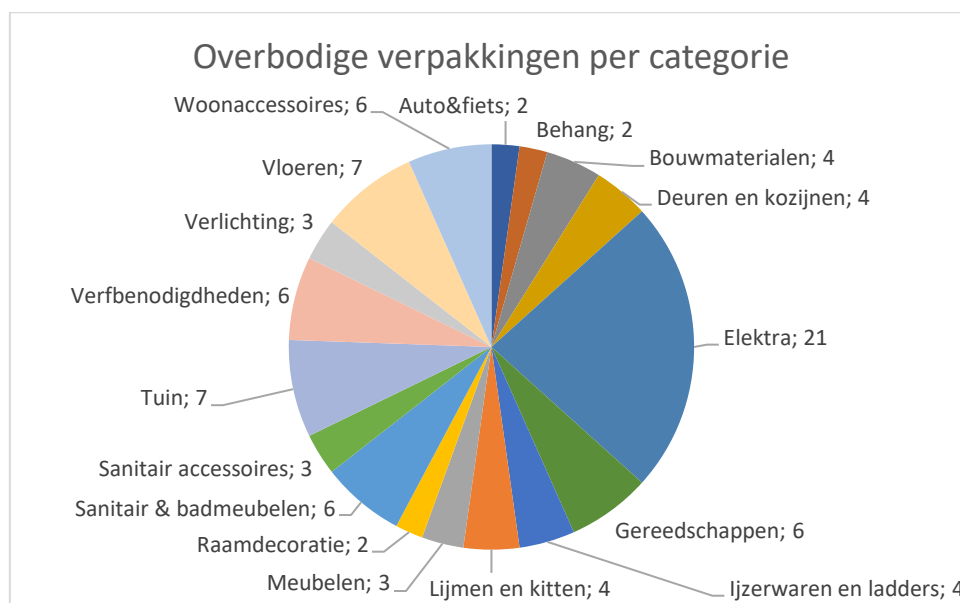
Hoogst Haalbaar Doel 2:

Eind 2018: Overbodige verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken. De VVDHZ streeft naar minimaal 30% minder overbodige verpakkingen.

In 2016 is er een lijst met leveranciers opgesteld met wie de leden van de VVDHZ in gesprek zijn gegaan over dubbele en overbodige verpakkingen. Een nulmeting van het aantal dubbele en overbodige verpakkingen op dat moment is niet verricht. Hierdoor kan niet worden gesteld of deze verpakkingen significant minder voor komen in de branche.

Tijdens de inventarisatie zijn 90 constatering van overbodige verpakkingen gedaan, verspreid over 66 verschillende merken. Deze constatering zijn merken in een productcategorie, niet een aantal producten (zie pagina 10, Dataverzameling). Dit zijn unieke constatering: merken die in dezelfde productcategorieën in verschillende bouwmarkten zijn geconstateerd zijn niet dubbel gerekend. Een aantal van de 66 merken geeft producten uit in verschillende productcategorieën.

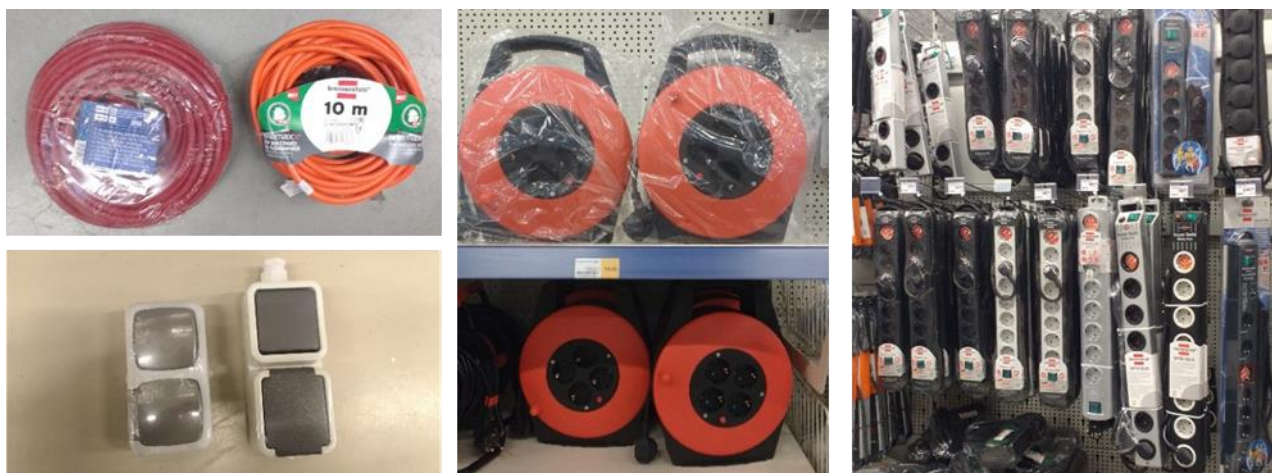
Figuur 5 laat de verdeling van het aantal constatering over de productcategorieën zien.

Figuur 5: Overbodige verpakkingen per productcategorie

Een opvallend groot aandeel van de constateringen wordt gedaan in de categorie Elektra. Dit zijn voornamelijk producten zoals haspels en stekkerdozen verpakt in kunststoffolie, wandcontactdozen en afdekramen in krimpfolie, en installatiedraad en verlengsnoeren die bij elkaar zijn gebonden met tie-wraps, met kartonnen wikkel én krimpfolie. Figuur 6 laat enkele van deze producten zien.

In de productcategorie sanitair en badmeubelen gaat het voornamelijk om kleine PVC drainage onderdelen zoals koppelstukken die per stuk verpakt zitten. Trappen (categorie IJzerwaren en ladders) die in overbodig kunststof folie verpakt zijn worden behandeld in paragraaf 3.4.

Figuur 6: Elektra producten met en zonder verpakkingen. Dit toont aan dat de verpakkingen overbodig zijn.

In de overige productcategorieën zijn verpakkingen voornamelijk aangemerkt als overbodig als producten verpakt in kartonnen dozen ook een dun krimpfolie om de doos hadden, of als producten verpakt waren in kunststof zakken zonder dat dit een noodzakelijke functie voor het product vervulde. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat de verpakking niet overbodig is als het folie beschermt tegen bijvoorbeeld waterschade of diefstal uit de doos.

Figuur 7: Gereedschappen met overbodige kunststof verpakkingen

Als verklaringen voor deze overbodige verpakkingen wordt gegeven dat de kans op krasjes op het product worden uitgesloten (met name bij gereedschappen), dat het product voorzien moet zijn van een scanbare barcode en dat de leverancier dat niet op het product zelf wil plakken (met name de contactdozen en afdekramen).

Verder kan worden opgemerkt dat ongeveer twee derde (63,33%) van de constateringen verpakkingen zijn van externe merken. De productcategorieën met het hoogste aantal noteringen zijn dezelfde als die op de lijst stonden van de in 2016 geïdentificeerde categorieën met dubbele of overbodige verpakkingen. Ook zijn er overbodige verpakkingen geconstateerd van binnenlandse

leveranciers waar men mee in gesprek is geweest over de verpakkingen. Van 3 van de 8 leveranciers op deze lijst is geen overbodige verpakking geconstateerd.

Conclusie:

Door het ontbreken van een nulmeting kan niet met zekerheid worden geconstateerd of het aantal dubbele of overbodige verpakkingen is afgenomen. Er zijn overbodige verpakkingen geconstateerd in 17 van de 22 productcategorieën. Van 37,5% van de leveranciers waar de verpakkingen mee zijn besproken in 2016, zijn geen overbodige verpakkingen meer geconstateerd in 2019.

3.3 Standaard Duurzaam Verpakken

Hoogst Haalbaar Doel 3:

1 januari 2019: Verpakkingen en verpakkingsmaterialen voor eigen-merk en luxe-merk producten voldoen aan de duurzaamheidsstandaard. De verpakkingskeuze inclusief duurzaamheidsaspecten is een integraal onderdeel van het inkoopproces en is daar waar mogelijk opgenomen in de inkoopvoorwaarden.

Subdoelen:

- 2016-2017: Inventarisatie verpakkingsmaterialen en duurzamere alternatieven. Opstellen lijst duurzaamheidscriteria voor verpakkingen en verpakkingsmaterialen.
- 2017: Standaarden delen met leveranciers.

De subdoelen die horen bij dit hoogst haalbare doel zijn gehaald. In 2017 is de Standaard Duurzaam Verpakken 2017 -2020 uitgebracht door de VWDHZ. Deze bevat aanbevelingen voor de verpakkingen van producten in de 22 eerder genoemde categorieën. Figuur 8 toont de pagina voor de productcategorie Elektra als voorbeeld. De aanbeveling zijn gerangschikt in de (1) meeste duurzame mogelijkheid, (2) de minimale eisen, (x) en te vermijden verpakkingsaspecten.

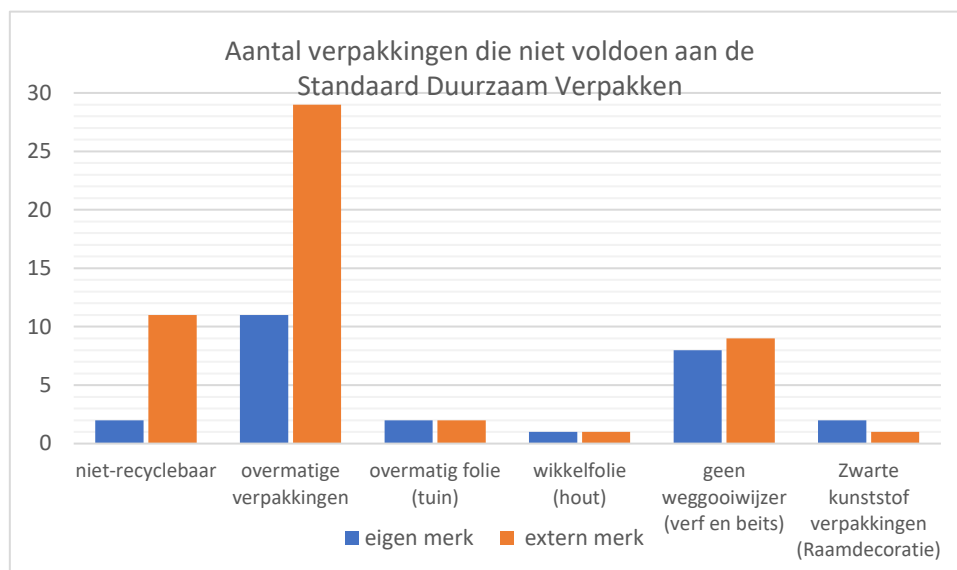
Voorkeur	Prioriteit	Verpakkingstypes	Voorbeelden
①	Preventie: <ul style="list-style-type: none"> • Minimaal materiaalgebruik Materiaal / Recycling: <ul style="list-style-type: none"> • mono-materiaal • FSC/PEFC karton/papier 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaart met plastic straps • Banderol <i>Product bijhouden en voorzien van productinformatie met minimaal materiaalgebruik.</i>	
②	Recycling: <ul style="list-style-type: none"> • Monomaterialen • Materialen makkelijk te scheiden 	<ul style="list-style-type: none"> • Blister met karton voor 'branding' + productinformatie <i>Let op: blister niet altijd nodig, blistercard kan ook voldoen</i>	
X	Vermijden: <ul style="list-style-type: none"> • Multi-materialen > Niet recyclebaar • Overmatige verpakking 	Dubbele verpakkingen: <ul style="list-style-type: none"> • Plastic straps, label en krimpfolie • Banderol én krimpfolie <i>Let op: Kunststof folie niet altijd nodig</i>	

Figuur 8: Standaard Duurzaam Verpakken, productcategorie Elektra

Alle vertegenwoordigers van de bouwmarkten geven aan dat de Standaard Duurzaam Verpakken gedeeld is met tenminste enkele leveranciers en dat deze door de eigen inkopers gebruikt wordt tijdens het inkoopproces.

De binnenlandse leveranciers met wie de gesprekken over de dubbele en overbodige verpakkingen zijn gevoerd (hoogst haalbare doelen 1&2) hebben elk de Standaard Duurzaam Verpakken ontvangen. In de branche wordt aangegeven dat de Nederlandstalige Standaard niet geschikt is voor het grote aantal buitenlandse leveranciers. Intergamma heeft de Standard naar het Engels laten vertalen voor buitenlandse leveranciers, andere leden van het VWDHZ hebben aangegeven bezig te zijn aan een Engelse of Chinese vertaling.

Tijdens de inventarisatie van de verpakkingen in de winkels zijn 80 constatering gemaakt van verpakkingen die niet voldeden aan de Standaard Duurzaam Verpakken, verdeeld over 65 verschillende merken. Wederom zijn constatering bij één merk in dezelfde productcategorie bij verschillende bedrijven niet dubbele geteld. Figuur 9 laat de spreiding van deze constatering zien over de verschillende criteria. Uit de grafiek kan ook worden opgemaakt dat de meeste constatering worden gedaan bij verpakkingen van externe merken. Er zijn drie uitschieters zichtbaar: overmatige verpakkingen, niet-recyclebare verpakkingen, en het ontbreken van een weggooiwijzer op verf en beits verpakkingen.

Figuur 9: Steekroef resultaten - Aantal verpakkingen die voldoen aan de criteria van de Standaard Duurzaam Verpakken

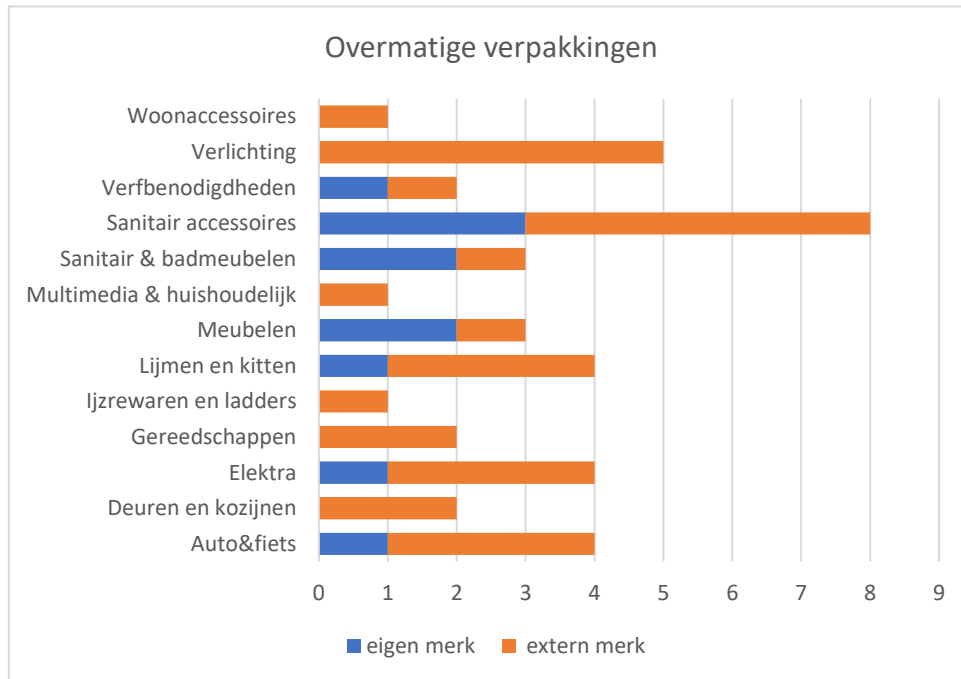
Weggooiwijzer

Het bevatten van een weggooiwijzer is uitsluitend een criterium in de categorie Verf & Beits. Een weggooiwijzer is een duidelijk herkenbare aanwijzing aan de consument over hoe de verpakkingen moeten worden aangeboden voor afvalverwerking. Het ontbreken van de juiste aanwijzingen op vrijwel alle verpakkingen in deze categorie is een groot aandeel van de constatering van verpakkingen die niet voldoen aan de Standaard. Leden van het VWDHZ geven aan dat zij, als retailers voor consumenten, weinig invloed hebben op leveranciers in de verf sector omdat de professionele markt zoveel groter is. Verder geven zij aan dat het gebruikelijk is voor de merkeigenaren om per product (verfsoort, kleur, en volume) één verpakking voor de hele Benelux en soms ook de Duitse markt te maken. In de vier landen verschillen de regels voor de verwerking van

verafval en de gangbare logo's. Hierdoor is het moeilijker om de leveranciers er van te overtuigen om een weggooiwijzer op de verpakking te plaatsen.

Overmatige verpakkingen

Binnen het criterium overmatige verpakkingen, dat bij 18 van de 22 productcategorieën in de Standaard terugkomt, zijn wederom enkele uitschieters te zien.

Figuur 10: Steekproef resultaten - Aantal noteringen van overmatige verpakkingen per categorie.

Een groot aandeel van de constatering wordt gemaakt in de categorie Sanitair accessoires. Dit zijn voornamelijk douchestangen en douchesets. Om deze producten op te laten vallen in de schappen en de consument het product te tonen worden deze in grote zichtverpakkingen aangeboden. De leden van de VVDHZ geven aan dat het moeilijk is om invloed uit te oefenen op de leveranciers van deze verpakkingen omdat zij (ook gezamenlijk) een relatief kleine afnemer zijn van deze producten. Dat het gebruikelijk is voor vrijwel alle leveranciers om specifiek deze producten in overmatige verpakkingen aan te bieden maakt het lastig om aan te zetten tot verandering zonder dat de leverancier zijn onderscheidend vermogen verliest.

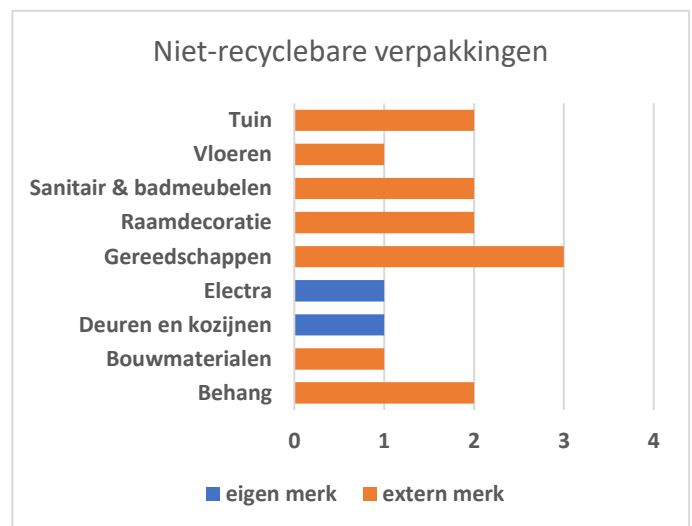
Figuur 11: Drie soortgelijke producten in verschillende verpakkingen. Overmatige en onnodige verpakkingen (L), overmatige blisterverpakking (M), en een efficiënte kartonnen doos (R).

Een andere uitschieter is de productcategorie Verlichting. Het gaat hier om kleine producten die moet opvallen in het schap. Een grote merkproducent van verlichtingsproducten levert veel producten in overmatige verpakkingen. Dit dient waarschijnlijk deels om de kleine producten (lampjes) duidelijk vindbaar in het schap te plaatsen en deels als onderscheiding van deze producten die onder een bekende merknaam worden uitgegeven. De leden van de VWDHZ geven aan dat hun invloed op de verpakkingen van deze grote leverancier nihil is.

Aan de hand van het stroomschema (figuur 1) dat terug te vinden is op pagina 7 (*definitie overmatige verpakkingen*) is bepaald of de verpakking overmatig was. In de categorieën Elektra en Gereedschappen zijn grote verpakkingen geconstateerd die niet als overmatige verpakking zijn gerekend. Het ging hier om verpakkingen van kleine waardevolle producten, die om diefstal tegen te gaan in grote blisterverpakkingen verpakt zijn. Derving door winkeldiefstal is een groot probleem in de DHZ branche. De grotere verpakkingen vervullen de essentiële functie van diefstalpreventie, maar hier zou in de toekomst een andere oplossing voor gevonden kunnen worden.

Niet-recyclebare verpakkingen

De meeste geconstateerde niet-recyclebare verpakkingen zijn folie verpakkingen. Het gaat meestal om wikkelfolie of krimpfolie waar een grote papieren sticker op is geplakt. Er zijn ook enkele blisterverpakkingen geconstateerd waarvan een dermate groot oppervlak van het kunststof deel op de kartonnen kaart was gelijkend dat dit door de consument niet meer te scheiden is. In de productcategorie Gereedschappen ging het uitsluitend om drie merken die losse boorkoppen, bitjes, en frezen verkochten in kleine verpakkingen bestaande uit verschillende folies.

Figuur 12: Steekroefresultaten - Aantal niet-recyclebare verpakkingen

Conclusie:

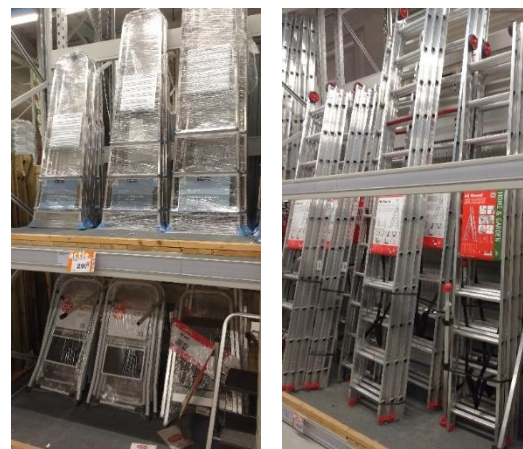
Het overgrote deel van de verpakkingen van eigen-merk producten en de producten van binnenlandse leveranciers waar de branche invloed op kan uitoefenen voldoen aan de Standaard Duurzaam Verpakken. Desondanks zijn er ook nog een aantal eigen-merk en luxe-merk verpakkingen gevonden die nog niet voldoen aan de Standaard. In enkele specifieke productcategorieën is de geringe invloed van de leden van de VWDHZ op grote (internationale) leveranciers zichtbaar.

3.4 Overbodig kunststof om trappen en ladders

Hoogst haalbaar doel 4:

2016-2017. Aan de hand van de gesprekken met leveranciers kan bepaald worden wanneer het overbodige kunststof uit gefaseerd kan worden. 2017 zal een overgangsjaar moeten zijn, zodat in 2018 geen overbodig kunststof om ladders en trappen meer voorkomt.

In alle bezochte winkels werden de ladders zonder kunststof verpakkingen verkocht. Trappen daarentegen werden wel volledig verpakt in kunststof krimpfolies aangetroffen. Om dit doel te bereiken heeft het VWDHZ overlegd met een grote binnenlandse producent van trappen en ladders die aan alle bouwmarkten levert. Deze heeft geëxperimenteerd met vier kartonnen alternatieven voor de folie verpakkingen.

Figuur 13: Trappen verpakt in folie (L) en verpakingsloos verkochte ladders (R).

Deze alternatieven voldeden niet aan de eisen die worden gesteld aan de verpakkingen. Als uitleg wordt gegeven dat de trappen op een andere manier vervoerd worden dan de ladders. De ladders worden over het algemeen ook verkocht voor professioneel gebruik, waar de trappen aan consumenten worden verkocht. Die stellen hogere eisen aan het uiterlijk van het product bij aankoop, dus is het belangrijker dat krassen tijdens opslag en transport worden voorkomen.

De geteste alternatieven waren niet toereikend in het bieden van bescherming tijdens transport, niet bestand tegen vocht, of niet stapelbaar dus inefficiënt tijdens transport. De producent heeft aangegeven verder te blijven zoeken naar alternatieven voor de kunststof folie verpakkingen. Er wordt geïnventariseerd of bio-based kunststof folies een goed alternatief bieden om de milieubelasting te verlagen.

Figuur 14: Een van de onderzochte kartonnen alternatieve verpakkingen.

Conclusie:

Ladders worden niet meer in kunststof folie verpakt, trappen nog wel. Een belangrijke producent onderzoekt alternatieven verpakkingen, maar heeft er nog geen gevonden die voldoet aan alle eisen die aan de verpakkingen worden gesteld.

3.5 Skinkaarten

Hoogst haalbaar doel 5:

2018: Skinverpakking komen niet meer voor in de bouwmarkten, met uitzondering voor uitzonderlijke gevallen waarvoor geen alternatief bestaat wat voldoet aan de eisen van de desbetreffende productverpakking.

Ondanks eerdere initiatieven om het gebruik van skinkaarten te reduceren, waren skinkaarten ten tijden van het opstellen van het brancheverduurzamingsplan nog een gebruikelijke methode van verpakken in de DHZ branche. Twee leden van VWDHZ hebben inzage gegeven in een interne lijst met in 2016 geconstateerde skinkaarten. Gezamenlijk stonden hier 19 verschillende leveranciers op

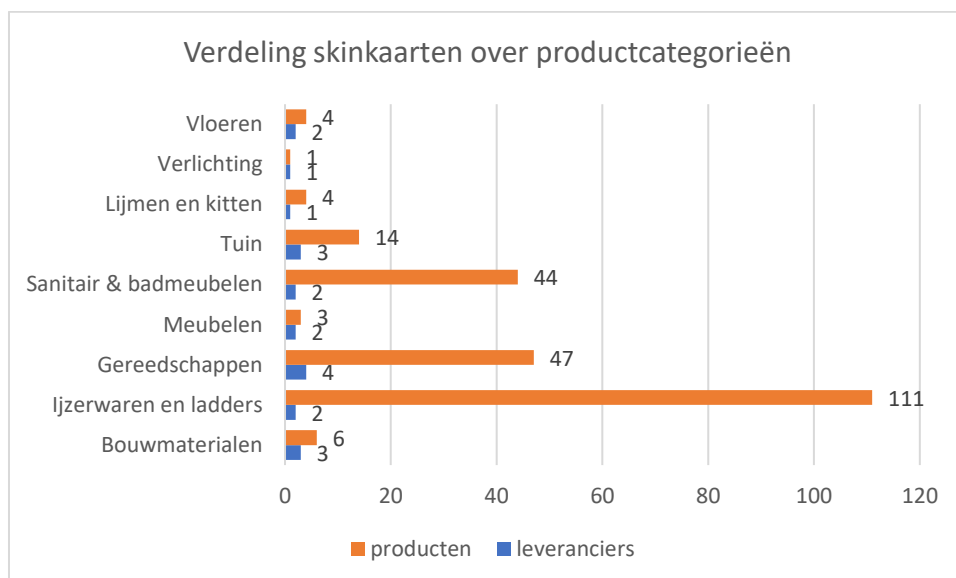
met in totaal 433 unieke producten verpakt in skinkaarten. Tijdens de inventarisatie in 2019 zijn 234 unieke skinkaarten aangetroffen van verschillende 16 leveranciers.

Hierbij moet worden opgemerkt dat bij één bedrijf veruit het merendeel van de skinkaarten zijn geconstateerd. Als deze niet worden meegerekend dan blijven er bij de andere leden van de VWDHZ 22 unieke verpakkingen bij 10 verschillende leveranciers over. De spreiding van dit aantal laat zien dat deze verpakkingen worden uitgefaseerd. Ook zijn enkele producten in skinkaarten aangetroffen tussen blisterverpakkingen van dezelfde leverancier, dit is een teken dat de leveranciers werken aan het vervangen van skinkaarten, maar dat de oude voorraad nog moet worden weggewerkt.

Figuur 15: Steekroef resultaten - Twee identieke producten van hetzelfde merk aangetroffen in skinkaart (Links) en blisterverpakking (Rechts).

Figuur 16 laat de spreiding van alle aangetroffen skinkaarten over de productcategorieën zien. Opvallend is de uitschieter van 111 verpakkingen in de categorie IJzerwaren. De voornaamste bijdragen komt één Nederlandse groothandel die 110 producten in producten in skinkaarten verpakt heeft.

Figuur 16: Verdeling van de aangetroffen skinkaarten over de productcategorieën.

In de volgende drie categorieën met de meeste constatering zijn het wederom drie Nederlandse leveranciers die verantwoordelijk zijn het grootste aandeel van de skinkaarten:

- 31 van de 47 skinkaarten in de categorie Gereedschappen
- 38 van de 44 in de categorie Sanitair en Badmeubelen
- 12 van de 14 in de categorie Tuin.

Door in gesprek te gaan met deze binnenlandse leveranciers kan het aantal skinkaarten nog sterk verder worden gereduceerd.

Om te kunnen berekenen hoe groot het aandeel van deze in skinkaart verpakte producten is ten opzichte van het gehele aanbod van de bouwmarkten, hebben wij inzicht gekregen in de aantallen unieke producten die worden aangeboden. In tabel 2 is per productcategorie het percentage producten in skinverpakking aangegeven. Let op, dit is een grove benadering op basis van gegevens van slechts enkele leden van de VWDHZ. Omdat dit gaat om concurrentiegevoelige informatie kan hier geen specifiek beeld gegeven worden. Deze percentages geven wel aan dat slechts een zeer klein deel van de producten verpakt is in skinkaarten.

categorie	% skinkaarten
Bouwmaterialen	0,16%
Gereedschappen	1,09%
Ijzerwaren en ladders	1,30%
Lijmen en katten	0,73%
Meubelen	1,04%
Sanitair & badmeubelen	4,31%
Tuin	0,92%
Verlichting	0,06%
Vloeren	0,64%

Tabel 2: Schatting aandeel skinkaarten t.o.v. het gehele assortiment

Conclusie:

Skinkaarten komen nog voor in de bouwmarkten, maar in dermate lage aantallen dat dit doel als bijna behaald aangemerkt kan worden. Voor de meeste leden van de VWDHZ gaat op dat de skinkaarten vrijwel volledig uitgefaseerd zijn. Enkele uitschieters bij één bedrijf verstoren het beeld. Omdat het merendeel van de geconstateerde skinkaarten van slechts 4 binnenlandse leveranciers komt, kunnen ook deze in de toekomst geweerd worden.

3.6 Kunststof draagtassen

Hoogst Haalbaar Doel 6:

2016: Geen hemdtassen meer bij kassa's van DHZ-zaken.

Subdoelen kunststof draagtassen

- 2015: *Overgangsfase (wegwerken van voorraden) en ontwikkelen voorlichtingscampagne.*
- 2016: *Start voorlichtingscampagne*

De DHZ branche is bij de uitvoering van dit doel ingehaald door nationale wetgeving. Per 1 januari 2016 geldt er een verbod op het gratis verstrekken van kunststof draagtassen. Hemdtassen zijn dunne kunststof tassen vervaardigd uit stuk folie. Deze werden voorheen gratis aangeboden bij de kassa's van DHZ zaken en bouwmarkten. Sinds de invoering van de wetgeving verkopen de meeste bouwmarkten en DHZ zaken in plaats van hemdtassen hoogwaardige, herbruikbare kunststof draagtassen of zogenaamde "big shopper" tassen. Tijdens de rondgang door de bouwmarkten zijn geen hemdtassen aangetroffen. Bij het ingaan van de nieuwe wet is geen eigen voorlichtingscampagne ontwikkeld. Wel is door de Rijksoverheid ontwikkeld voorlichtingsmateriaal door de VWDHZ aan de leden ter beschikking gesteld.

Figuur 17: Voorbeelden van hemdtassen (L) en big shoppers (R)

Conclusie:

Hemdtassen komen niet meer voor bij de kassa's van DHZ zaken. Dit is het resultaat van nationale wetgeving. Er is geen eigen voorlichtingscampagne georganiseerd, wel voorlichtingsmateriaal van het Rijk verspreid.

3.7 Kitkokers

Hoogst Haalbaar Doel 7:

De DHZ-branche is van mening dat deze verpakkingen niet bij het (gewone) kunststof afval om te recyclen zou mogen terecht komen en heeft de intentie dat er op 1 januari 2018 een oplossing is gedefinieerd waar alle belanghebbenden (DHZ-branche, producenten en sorteerbedrijven) en dat deze oplossing een jaar later is geïmplementeerd. De VWDHZ zal zich hierbij met alle ketenpartners voor inspannen om deze oplossing te vinden.

VWDHZ heeft deelgenomen aan een ketenproject voor oplossingen van het kitkoker-probleem in de kunststofkringloop. Kitkokers zijn gemaakt van HDPE, een kunststof die goed recyclebaar is en wordt gesorteerd voor hergebruik uit ingezamelde kunststof consumentenverpakkingen. Maar het kit dat achterblijft in de kokers, met name de siliconen, is een ernstige verstoorder van het recyclingproces.

Onder de twaalf andere deelnemers in het ketenproject waren onder andere kunststof recyclers, producenten van lijmen en katten, afvalbeheerders, het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken, en het Afvalfonds Verpakkingen. In het ketenproject zijn een aantal oplossingen gedefinieerd voor de korte en lange termijn. Oplossingen op de lange termijn zijn gericht op het vervaardigen van kitkokers uit een ander materiaal dan HDPE, of het mogelijk maken van het uitsorteren van kitkokers uit de

stroom kunststof verpakkingen door middel van watermerken of het detecteren van de kokers op hun vorm.

De oplossingen die zijn geformuleerd voor de korte termijn zijn onder andere het communiceren van afdankingsinstructies op de kitkokers en bij de verkooppunten. Een specifiek voorgestelde oplossing is dat er afvalsymbolen worden vormgegeven en dat deze symbolen op de kokers worden geplaatst omdat dit wordt gesteld als leverancierseis door de leden van de VWDHZ. Deze afvalsymbolen zijn nog niet vorm gegeven, dit zou worden uitgevoerd door drie andere deelnemers aan het ketenproject. Leden van het VWDHZ hebben ook aangegeven dat het plaatsen van deze symbolen niet haalbaar is op alle kitkokers. Deze verpakkingen worden niet alleen voor Nederland geproduceerd, maar voor de hele Europese markt. De afdankinstructies verschillen per land en per markt (professioneel of huishoudelijk) en vragen ruimte die niet beschikbaar is op de verpakkingen. Begrijpelijke, uniforme afdankinstructies zijn om deze reden volgens de leden niet mogelijk.

Tijdens de rondgang door de winkels is geen communicatiemateriaal met afdankinstructies gevonden bij de kitkokers. Leden van de VWDHZ gaven aan dat zij nog geen goede vorm hebben gevonden om deze informatie duidelijk maar niet hinderlijk te presenteren.

Conclusie:

Het VWDHZ heeft deelgenomen aan een ketenproject om oplossingen te vinden voor het kitkoker probleem. Een oplossingen die betrekking heeft op de leden van de VWDHZ, het communiceren van afdank instructies naar de consument, is nog niet geïmplementeerd.

4. Samenvatting resultaten

In onderstaande tabel worden de gevonden resultaten samengevat.

Doel	Omschrijving doelen en subdoelen
HHD 1: Dubbele verpakkingen	Eind 2018: Dubbele verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken.
HHD 2: Overbodige verpakkingen	Eind 2018: Overbodige verpakkingen komen significant minder voor in de bouwmarkten en Doe-Het-Zelfzaken. De VWDHZ streeft naar minimaal 30% minder overbodige verpakkingen.
Resultaat	Door het ontbreken van een nulmeting kan niet exact worden geconstateerd of het aantal dubbele of overbodige verpakkingen is afgenomen. Er zijn nog een beperkt aantal dubbele of overbodige verpakkingen geconstateerd in 17 van de 22 productcategorieën. Bij 37,5% van de leveranciers waar de verpakkingen mee zijn besproken in 2016, zijn geen dubbele of overbodige verpakkingen meer geconstateerd in 2019.
Conclusie	Dit doel lijkt gehaald, maar het blijft een aandachtspunt voor het komende brancheplan om hier verdere stappen in te maken.
HHD 3: Standaard Duurzaam Verpakken	Eind 2018: Verpakkingen en verpakkingsmaterialen voor eigen-merk en luxe-merk producten voldoen aan de duurzaamheidsstandaard. De verpakkingskeuze inclusief duurzaamheidsaspecten is een integraal onderdeel van het inkoopproces en is daar waar mogelijk opgenomen in de inkoopvoorwaarden.
Resultaat	In 2017 is de Standaard Duurzaam Verpakken 2017 -2020 uitgebracht door de VWDHZ. Deze bevat aanbevelingen voor de verpakkingen van producten in de 22 eerder genoemde categorieën. Alle vertegenwoordigers van de bouwmarkten geven aan dat de Standaard Duurzaam Verpakken gedeeld is met meerdere leveranciers en dat deze door de eigen inkopers gebruikt wordt tijdens het inkoopproces.
Conclusie	Dit doel is grotendeels gehaald: De Standaard Duurzaam Verpakken is ontwikkeld en gedeeld met leveranciers. Het overgrootste deel van de verpakkingen van eigen-merk producten en de producten van binnenlandse leveranciers waar de branche invloed op kan uitoefenen voldoen aan de Standaard. In enkele specifieke productcategorieën is de geringe invloed van de leden van de VWDHZ op grote (internationale) leveranciers zichtbaar.
HHD 4: Overbodig kunststof om ladders en trappen	2016-2017: Aan de hand van de gesprekken met leveranciers kan bepaald worden wanneer het overbodige kunststof uit gefaseerd kan worden. 2017 zal een overgangsjaar moeten zijn, zodat in 2018 geen overbodig kunststof om ladders en trappen meer voorkomt.
Resultaat	Een belangrijke producent heeft samen met een kartonproducent een viertal verschillende kartonnen verpakkingen ontworpen om het kunststof folie te vervangen. Hiermee zijn transport pilots gedraaid. Helaas blijken deze tijdens het transport niet goed genoeg in stand te blijven. Na vier versies kartonnen verpakkingen lijkt de kartonnen verpakking niet te voldoen aan de eisen. Momenteel loopt er nog een inventarisatie naar bio-based folies. Om de milieubelasting te reduceren zou dit een optie kunnen zijn voor de productverpakkingen.
Conclusie	Doel is (nog) niet gehaald, omdat de leverancier geen alternatief heeft kunnen vinden.
HHD 5: Skinkaarten	2018: Skinverpakking komen niet meer voor in de bouwmarkten, met uitzondering voor uitzonderlijke gevallen waarvoor geen alternatief bestaat wat voldoet aan de eisen van de desbetreffende productverpakking.

Resultaat	Er is in januari en februari 2019 een steekproef gehouden in vijf verschillende bouwmarkten, waarbij het aantal skinkaarten en het aantal leveranciers is geteld per categorie. Tijdens de inventarisatie zijn 234 unieke skinkaarten aangetroffen van verschillende 16 leveranciers. Hierbij moet worden opgemerkt dat bij één bedrijf veruit het merendeel van de skinkaarten zijn geconstateerd. Als deze niet worden meegerekend dan blijven er bij de andere leden van de VWDHZ 22 unieke verpakkingen bij 10 verschillende leveranciers over. Ook zijn enkele producten in skinkaarten aangetroffen tussen blisterverpakkingen van dezelfde leverancier, dit geeft aan dat de leveranciers werken aan reductie van skinkaarten.
Conclusie	Doel is vrijwel gehaald: Skinkaarten komen nog voor in de bouwmarkten, maar in dermate lage aantallen dat dit doel als vrijwel behaald aangemerkt kan worden. Omdat het merendeel van de geconstateerde skinkaarten van slechts 4 binnenlandse leveranciers komt, kunnen ook deze in de toekomst geweerd worden.
HHD 6: Kunststof draagtassen	2016: Geen hemdtassen meer bij kassa's van DHZ-zaken
Resultaat	De DHZ branche is bij de uitvoering van dit doel ingehaald door nationale wetgeving. Per 1 januari 2016 geldt er een verbod op het gratis verstrekken van kunststof draagtassen. Sinds de invoering van de wetgeving verkopen de meeste bouwmarkten en DHZ zaken hoogwaardige, herbruikbare kunststof draagtassen of zogenaamde "big shopper" tassen. Tijdens de rondgang door de bouwmarkten zijn geen hemdtassen aangetroffen. Bij het ingaan van de nieuwe wet is geen eigen voorlichtingscampagne ontwikkeld. Wel is door de Rijksoverheid ontwikkeld voorlichtingsmateriaal door de VWDHZ aan de leden ter beschikking gesteld.
Conclusie	Hemdtassen komen niet meer voor bij de kassa's van DHZ zaken. Dit is het resultaat van nationale wetgeving. Er is geen eigen voorlichtingscampagne georganiseerd, wel voorlichtingsmateriaal van het Rijk verspreid.
HHD 7: Kitkokers	Eind 2018: Met de ketenpartners wordt er gebrainstormd over oplossingen en pilots met de meest kansrijke oplossingen om de kitkoker uit de gangbare kunststofafval stroom te halen. De DHZ-branche is van mening dat deze verpakkingen niet bij het (gewone) kunststof afval om te recyclen zou mogen terecht komen en heeft de intentie dat er op 1 januari 2018 een oplossing is gedefinieerd waar alle belanghebbenden (DHZ-branche, producenten en sorteerbedrijven) en dat deze oplossing een jaar later is geïmplementeerd.
Resultaat	De oplossingen die zijn geformuleerd voor de korte termijn zijn onder andere het communiceren van duidelijke afdankingsinstructies op de kitkokers en bij de verkooppunten. Deze afvalsymbolen (weggooiwijzer) zijn nog niet vorm gegeven, dit zou worden uitgevoerd door drie andere deelnemers aan het ketenproject. Leden van het VWDHZ hebben aangegeven dat het plaatsen van deze symbolen niet haalbaar is op alle kitkokers, omdat een deel van deze verpakkingen niet alleen voor Nederland geproduceerd worden, maar voor de hele Europese markt. De afdankinstructies verschillen per land en per markt (professioneel of huishoudelijk) en vragen ruimte die niet beschikbaar is op de verpakkingen. Tijdens de rondgang door de winkels is geen communicatiemateriaal met afdankinstructies gevonden op het schap of op de kitkokers.
Conclusie	Doel deels behaald: Het VWDHZ heeft deelgenomen aan een ketenproject om oplossingen te vinden voor het kitkoker probleem. Een oplossingen die betrekking heeft op de leden van de VWDHZ, het communiceren van duidelijke afdank instructies naar de consument, is nog niet geïmplementeerd.

5. Conclusies en aanbevelingen

De VVDHZ en haar leden zijn voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering van het Brancheverduurzamingsplan.

5.1 Conclusies

Op basis van deze monitoring kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Een groot deel van de doelen is behaald of grotendeels gerealiseerd.
- De hoogst haalbare doelen zijn dermate ambitieus gesteld (helemaal geen skinkaarten en alle eigen-merk verpakkingen voldoen aan de standaard duurzaam verpakken) dat moet worden geconcludeerd dat de doelen niet zijn behaald. Er kan wel worden gesteld dat grote vooruitgang is geboekt in de branche.
- Het aantal dubbele en overbodige verpakkingen is sterk gereduceerd, maar dit blijft een aandachtspunt voor het komende Brancheplan.
- Skinkaarten zijn vrijwel uitgefaseerd en de laatste leveranciers zullen nog dit jaar worden aangesproken om een alternatieve verpakkingvorm te gebruiken.
- De Standaard Duurzaam Verpakken heeft er toe bijgedragen dat inkopers met meer kennis de discussie met leveranciers kunnen aangaan.

5.2 Aanbevelingen

Voor het nieuwe Brancheplan Duurzaam Verpakken 2019-2022 kunnen we een aantal aanbevelingen meegeven:

- Bij overbodige en overmatige verpakkingen zijn redelijke specifieke producten en productcategorieën geïdentificeerd als problemengebieden: ijzerwaren, verlichting en sanitair. Pak deze productcategorieën komende jaren aan.
- Zoek andere slimmere alternatieven voor diefstalpreventie dan overmatige verpakkingen. Bijvoorbeeld: herbruikbare doosjes met elektronisch slot of RFID tags.
- Blijf letten op herinvoering van skinkaarten bij nieuwe producten en leveranciers. Er bleken nog enkele nieuwe verpakkingen geïntroduceerd sinds 2016 die toch in een skinverpakking worden verpakt.
- Mogelijke aanvullende thema's voor het nieuwe brancheplan zijn: Design for Recycling, toepassen gerecycled kunststof in verfemmers, kitkokers, etc.
- Jaarlijkse monitoring van de voortgang door middel van steekproef in winkels op basis van de nulmeting die is uitgevoerd begin 2019.